

Blokkeert het kabinet de Amerikaanse overname van DigiD? Rob Jetten (die van de Nederlandse vlag-verkiezingscampagne) moet kleur bekennen

Posted on 12 mei 2026 by Menno Tamminga

Koopt Nederlandse waar, dan helpen wij elkaar. Met deze reclameleus probeerden Nederlandse fabrikanten negentig jaar geleden consumenten te verleiden producten van eigen bodem te kopen. Er heerste toen een economische crisis, protectionisme was troef.

Na 1945 was dat totaal anders. Leve de vrijhandel. Eerst mondjesmaat, maar op volle toeren na de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (nu de EU) in 1957. Vrijhandel, arbeidsmigratie (gastarbeiders) en de onbelemmerde toegang van buitenlandse investeerders in Nederland, werd de politieke norm. Geen politieke beletsels voor buitenlandse overnames. Zo kwamen

elektriciteitsproductiebedrijven, ABN Amro, media, staalbedrijf Hoogovens en de Hema, tijdelijk of definitief in handen van buitenlandse eigenaren.

Politieke kloof

Maar de liberale investeringspolitiek wordt stukje bij beetje ondermijnd en ongedaan gemaakt. Eerst vanuit Brussel, waar de grote, van oudsher protectionistischer landen als Frankrijk een *Europe First*-politiek voorstaan. Nu ook van binnenuit, vanuit de Tweede Kamer.

Er tekent zich een kloof af. Aan de ene kant de traditionele vrijheid-blijheid-politiek van het kabinet en ministeries, zoals Economische Zaken en Financiën. Daartegenover staan de Nederland-op-één en *Europe First*-aanhangers. In de Tweede Kamer vormen zij inmiddels een ruime meerderheid tegenover het minderheidskabinet-Jetten.

De splijtzwam is de voorgenomen verkoop van het in Nederland gevestigde bedrijf Solvinity aan het Amerikaanse Kyndryl. Aan de fantasienamen kunt u wel afleiden dat het hier om ongrijpbare ict-dienstverlening gaat. Solvinity doet onder meer het technisch beheer voor het ministerie van Binnenlandse Zaken van DigiD en MijnOverheid. Solvinity is in handen van een Engelse investeringsmaatschappij, dus volbloed Nederlands is men niet.

Staatsveiligheid

De regering laat de overname beoordelen door het Bureau Toetsing Investeringen, een afdeling van het ministerie van Economische Zaken. De relevante wet is de Telecomwet. Is de overname door Kyndryl een gevaar voor de Nederlandse staatsveiligheid?

Als het Bureau Toetsing zijn ei heeft gelegd moet minister Heleen Herbert (CDA) van Economische Zaken de knoop doorhakken. Feitelijk beslist het kabinet.

Volop strijd

De voorgenomen verkoop is inzet van uitzonderlijke ambtelijke en politieke strijd. De topambtenaar die over privacy gaat op het ministerie van Binnenlandse Zaken

heeft zich publiekelijk gekeerd tegen de transactie. Volgens deze Pieter van Oordt werkt het ministerie toe naar een overname, terwijl het landsbelang zich daar juist tegen verzet.

De Tweede Kamer organiseerde al een hoorzitting. Vorige week diende een kort geding van drie burgers. Mogelijk deze dinsdag neemt de Kamer een petitie tegen de overname in ontvangst met al bijna 200.000 handtekeningen. Verder is er een nieuwe organisatie, stichting The Firewall, die zich in woord, geschrift én in de rechtszaal wil verzetten tegen de hegemonie van 'Big Tech'.

Wispelturige president

De Tweede Kamer vreest de mogelijke gevolgen van Kyndryl als eigenaar. De gegevens van miljoenen burgers en hun correspondentie met de overheid en met andere organisaties komen onder de hoede van een Amerikaans bedrijf. Een Amerikaanse bedrijf dat zich dient te houden aan de Amerikaanse wetgeving én aan opdrachten van de Amerikaanse regering, inclusief de wispelturige president.

Twee maanden geleden nam de Tweede Kamer in overgrote meerderheid een motie aan die de regering verzoekt 'te bevorderen dat Nederland structureel zeggenschap houdt over vitale overheidsdata en de bijbehorende infrastructuur'. Alleen JA21 stemde tegen.

Wat nu kabinet-Jetten?

Amerikaanse bril

Het is verleidelijk om de (toets van de) overname door Amerikaanse bril te bekijken.

Veel mensen denken dat de Verenigde Staten een liberaal economisch land zijn. Dat is niet altijd zo. De Amerikanen toetsen al decennia buitenlandse overnames van Amerikaanse bedrijven op gevolgen voor nationale veiligheid. En verbieden sommige gewoon. Hun regels zijn strenger geworden onder invloed van de wedijver met China. Ook Nederlandse bedrijven, zoals Philips en chipmachinefabrikant ASML, hebben daarmee te maken gehad. Net als in Nederland doen ambtenaren het voorwerk, de president beslist.

Rode vlaggen

Hoe de Amerikanen in deze zaak zouden beslissen is natuurlijk speculatie. Maar er zijn genoeg rode vlaggen. Kyndryl verving eerder dit jaar twee van zijn financiële topmensen alsmede zijn hoofdjurist. In het kasbeheer was het bedrijf gestuit op ernstige tekortkomingen. De Amerikaanse beurswaakhond onderzoekt de zaak. Naar aanleiding daarvan is de beurskoers gehalveerd.

Bij de overname gaat het om de meest gevoelige data van Nederlandse burgers. Één rode vlag is genoeg. Bij twijfel niet inhalen.

Kan Nederland zijn databeheer binnen zijn grenzen houden, desnoods via een overheidsinvestering? Er zijn meerdere precedenten van nationaal ingrijpen, met name bij klimaatpolitiek. Op verzoek van de overheid steunde het staatsinvesteringsfonds InvestNL bijvoorbeeld bioplasticfabriek Avantium en de uitbreiding van SIF, dat funderingen maakt voor windmolens op zee.

Durft Nederland?

De vraag is of de Nederlandse regering zijn bevoegdheid om een controversiële overname te blokkeren ook durft uit te oefenen. Filosoferen over Nederlandse en Europese zelfstandigheid tegenover China en de Verenigde Staten kost niks. Iets doen is wat anders. Dat vereist een politieke beslissing.

De ingreep vorig jaar door toenmalig demissionair minister Vincent Karremans (Economische zaken, VVD) in de Nederlandse holding van de Chinese chipfabrikant Nexperia laat zien wat er kan gebeuren. De Chinese overheid was woest.

Rob Jetten (D66) voerde campagne met een Nederlandse vlag achter zich. Hij moet kleur bekennen.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*